

Sultan Mahmud'un Asırlığı Patrik Gregoryos, Osmanlı Devletine ihanet Etmmişti!

Athenagoras, Fenerde Bizansın köhne ruhuna mı intibak etti? Yoksa o da, gizli bir köşede kalan ve 1913 yılında ölen Patrik 3 üncü Yuvakim'in seleften halefe intikal eden itiraf ve vasiyetini okududa mı böyle hareket etmektedir

20-11-952

Mehmet Faruk GÜRTUNCA

Amerika'nın demokrasi havasını yıllarca teneffüs eden ve Bizansın köhne ruhunu sakıflarında gizleyen Fener'e bambaşka bir ruhî haletle gelen sayın Athenagoras'ın Türklere karşı muhabbetini biz de deyin bir sevgiyle karşılamaktayız.

İnsanlık ve insanlık ideali, böyle dünya işlerine dini karıştırmıyan ruhanî-

lerle daha çok şeref duyacaktır. Biliyoruz ki Sayın Patrik Cenapları, Fener'den eski Bizans zihniyetini kazımak istiyenlerden biridir. Türkleri çok sevdiğine inananlardanız. Şu «kapalı kapı» meselesinin böyle dilirane, cesurca hareket eden bir patriğin, kin duygularını silici ve süpürücü jestiyle ortadan kalkacağına güvenimiz vardır. Bugüne kadar olan yazılarımızda kendisine en küçük bir hürmetsizlik göstermiş değiliz. Fakat eskilerin, eski Fener patrik ve beylerinin yaptıklarını tarih huzurunda kendisine ve millete tekrarlamayı bir borç biliyoruz.

Dünkü başmakalemizde de belirttiğimiz gibi, Fatih Sultan Mehmetten itibaren, Bizans zamanında görmedikleri ve uhdelerinde bulundurmadıkları bir kudrete erişen patrikhaneye bu ruhanî kudreti bahşeden yine bizim hakanlarımız olmuştu. Halbuki imparatorluğumuzun nimetiyle perverde olan bu patriklerden bir tanesi 1821 yılına doğru Etniki Eteryaya cemiyetine bilfiil üye olmak ihanet ve küstahlığını göstermiş, bir Osmanlı vatandaşı olduğunu unutarak «Yunan istiklâli» için yine bilfiil çalışmaktan çekinmemiştir.

Fener beyleri, Memleketeyn adını verdiğimiz Eflâk ve Buğdan'ımızda kargaşalıkların çıkmasına ön ayak olurken Mora'da da kıyam ve isyan başlıyordu.

Başbakanımızın Atina seyahatinde Speçya adasına bir gezi yapılmıştı. Burada, bu ada âsilerinin nasıl o zamanki toplarla bu isyana iştirak ettiklerini kendi gözlerimizle gördük.

Fatih zamanında Mora'nın istilâsından itibaren biz buralarını, demokrasinin tam mânasıyla yönetmiş, Rumları buralarda tam 3,5 asır kendi kendilerini idarede serbest bırakmıştık. Kendilerinin seçtiği Kocabaşılar, Rum halkı ile hükümetimiz arasında bir «ortacı» oldukları gibi, devletin de âdeta bir temsilcisi idiler. Fakat, bunlar da hiyanette kusur etmediler. Türk ahali ve askerine hücum ettiler; ırkdaşlarımız kalelere sığındı. Mora vilâyetimizin geçirilince Vali Hurşid Paşa'nın karısı ve çocukları da ellerine esir düştü. Katliâm günlerce sürdü. Yağmalar devam etti. İşte tam bu sırada Grigoryos da bütün melânetini iera ediyordu. Fakat bir yandan da iki yüzlülüğün çekinmiyor, padişah İkinci Mahmudun gazabını kendisine çekmemek için Eteryaya âzası hakkında bir afarozname ortaya çıkarıyordu. Gûya bu afarozname ile ihtilâlcilere şu telkini yapmak istemişti. «Eteryaya cemiyetine âza yazılanların içtikleri and bâtıldır, hükümsüzdür. Azalıktan çekilmeleri lâzımdır. Çekilmeyenler Ortodoks kilisesinden kovulacaktır. Böylelerinin her biri ebedî bir lânet altında bulundurulacaklardır.»

**

İkinci Mahmut, bu suretle nisbeten yatıştırılmıştı. Fakat, aradan çok vakit geçmeden Gregoryos'un Moralılarla muhaberede bulunduğu meydana çıkarıldı. Yerine başka bir patrik seçtirildi ve emsaline ibret olmak üzere Grigoryos, Osmanlı devletine ihanet eden bir vatandaş sıfatıyla, patrikhanenin orta kapısında, başka bir kaç metropolid de İstanbulun çeşitli semtlerinde cezalarını bulmuşlardı.

Fakat, Etniki Eteryaya'nın verdiği zehir, yüreklerden temizlenmiş miydi?. Hayır! Grigoryos.dan sonra gelen her patrik ve her metropolid ve her ruhanî reis şu öğüt ve vasiyetname ile yetiştirilmişti:

«Bu kapı, Tanrının tayin ettiği günde, bu medhalde bir patrik asılarak işlenen cinayetin cezası verildiği gün açılacaktır.»

İşte o gündenberi, patrikhanenin içine girilen bu kapı kapalı kalmıştır.

Biz, bütün bu hiyanet eserlerinin bir daha tekerrür etmemesi, hiyanet eserlerine karşı verilen cezanın intikamının yâdedilmemesi, hatıra getirilmemesi için, Türk - Yu-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

İngiltere ile Mısır anlaşdı

Kahire 20 (Ap.) — Mısır Başbakanı general Necip dün gazetecilere verdiği demeçte (Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Suitan Mahmudun astırdığı Patrik Gregoryos, Osmanlı Devletine ihanet etmişti!

— Başmakaleden devam —

nan dostluğunun kuvvetlenmesi için, Athenagorası, Bizansın bu köhne zihniyetini ortadan kaldırmağa gelen bir havarî gibi gördüğümüz ve kendisini Türk muhibbi saydığımız, Amerikan asil demokrasisinin hür havasını tenneffüs eden bir patrik olduğunu bildiğimiz ve nihayet kendisini, cesurane bir jestini beklediğimiz kimse olarak müşahade ettiğimiz için bu kapı hakkındaki düşüncelerini sormuş bulunuyorduk.

Acaba, o da İstanbula, Fener'de Bizansın o köhne rubuna mı intibak etti? Yoksa, o da, gizli bir köşede kalan ve 1913 yılında ölen Patrik 3 üncü Yuvakim'in seleften halefê intikal eden itiraf ve vasiyetini mi okudu? Bunları okuyup mu hareket etmektedir?

Yarın, 3 üncü Yuvakimin itiraflarını bu sütunlarda okuyacaksınız.

20.11.957 M. FARUK GÜRTUNCA

(★) 1475 de, İstanbulun fethinden 22 yıl sonra, Tuna kuzeyinde bulunan Eflâk ve Buğdan Osmanlı imparatorluğuna kat'i surette ilhak edilmiş ve (Memleketeyn) adını almıştı. Yarı müstakildi. Hükümdarları 1600 tarihine kadar yerlilerden seçilmişti. 1600 tarihinden sonra, Fenerli Rum beylerine Voyvodalık verilmişti. Ne büyük teveccüh ve ne büyük tevcih!

Taha Toros Arşivi

* 0 0 1 5 2 0 9 3 6 0 0 6 *